

הלכות שבת סימן שיא

קטו באר הגולה

ממנו . הגם וי"א דאפילו לא ספריה עדיין אלא (ה) שקרוב להסריח (ז"י כשם מור ורש"י ור"ן) (ז) מותר להוציאו לברמלית ואם היה להם מקום לצאת בו (י) אין מוציאין אותו אלא מניחים אותו במקומו ויוצאים הם יי"א שלא התירו להוציאו לברמלית (ח) אלא ע"י ככר או תינוק יי"ש מי שאומר שכל שמוציאו לברמלית (ט) מוטב להוציאו שלא מכבר ותינוק כדי למעט בהוצאה * יוש מי שמתיר להוציאו (י) אף לרה"ר (י) (יא) ע"י תינוק אבל לא ע"י ככר יוה"ה אם הוא בבזיון אחר כגון שהיה בספינה והיו ה"א מתאספים שם וכן כל כיוצא בזה . הסג (יב) וס"ה דמותרים לומר (ח) לא"י לטמלו כמו ע"י ככר ותינוק (מרכזי וז"י כשם שבזיל לקט) ואסור לטמלו מת ע"י ככר ותינוק (ט) (יג) לנודך כהנים או דבר אחר חבל ע"י ח"י יש מתירין (טור וי"ד סי' ע"ג ותשו' מהר"ל סי' ס"ה) וכן ראינו נוהגים (יד) לנודך מל"ס או חמוסה) : ג * יוש מי שאומר שאם נתן על המת אחר מכלים

ח עור וזכר רש"י
שם ש עור כשם
המכנין וכת' כספר
תורת האדם שכן
נראה מד' הרמב"ם
פז"י שם כשם
המכנין כ מרכזי
כס"ג
ל המכנין שם

באר היטב

(ה) שקרוב . ומותר לזקף חומץ ע"ג כגדיו של המת בשביל שלא יסריח למו"ש ויכולים להתעסק עמו ד"מ : (ו) ח"ן . ולדעת הטור אם הוא קרוב להסריח אפילו יש להם מקום לצאת מותר להוציאו כדי שלא יסריח : (ז) ע"י . דוקא כשהוא גדול קצת כמ"ס סי' ש"ח סמ"א וסיים הט"ו שר"ה אסור גם הש"ע היה לו לסיים כן ע"ש : (ח) לאינו יהודי . דוקא לברמלית אבל לרה"ה אסור ע"י אינו יהודי מ"א . וכתב ח"ו מעשה שגבל בית א' בעו"ה על נפשות מישראל

משנה ברורה

דבר שהוא מוקף [ט"ו] אך אם דחיפתו הוא מפני שצריך להשתמש במקום שמוחזק בו המוקף שרי דהוי טלטול מן הזד לנודך דבר המותר וכלקמן כמ"ח ועיין לעיל בסיומן ש"ח במ"ב ס"ק קט"ו : (ז) מותר להוציאו . דגדול כבוד הכריות (ט) שדוחה ל"ת דדכריהו דש"ק ואם היה להם מקום הוצאת הרמב"ם (י) וטעמו דס"ל דעיקר ההיתר מפני כבוד החיים שהחיים מתבטלים ג"כ ע"י שהמת נכרת ונתבזה ולכן בית להם מקום לצאת משם דהו ליכא כבוד החיים אין מוציאין אותו (יא) לכד ממת שכל כפטינה האמור בסוף לכבודו משא"כ הלא ליכא בזיון כ"כ למת כיון שמונה במקום שאין שמקילין בקרוב להסריח (יב) אפילו יש להם מקום לצאת מותר לתקונו שרי . (יג) אבל טלטול דאפשר לתקוני ע"י ככר מתקנין : (יד) מוטב להוציאו וכו' . עיין בח"ר שהכריע כדעה הראשונה משום שהרבה פוסקים סוברין כשתה . ומ"מ ל"ל כשאין לו ככר ותינוק מותר להוציאו אף בלא ככר ותינוק דאף לדעה הראשונה אין הכרע שהוא לעיננו עיין במ"א סק"ה ובח"ר סק"ו : (י) אף לרה"ה . טעמו דה"ל מלאכה שא"ל לגופה דלא ח"ן זריז למת וליה ביה רק איסור דרבנן לר"ש דק"י"ל כוונתה וזמת לא גזרו חלף אלא גזרו חלף עליה חלף שאין לר"ה לגופה (טו) לא התירו אף במת ועיין בס"י וכן בח"ר דהלכה כדעה ראשונה משום דהרבה פוסקים סוברין כמותה וכפרט דמלאכה שא"ל לגופה ג"כ לא ברירא דהוא פטור עליה דיש שפוסקין כר' יהודה דמחייב עליה עיין בסוף סימן של"ד : (יא) ע"י תינוק . דוקא (טז) כשהוא גדול קצת דשייך בו חי נושא את עצמו ולית ביה בעלמא רק איסור דרבנן וזמת לא גזרו משא"כ בקטן ביותר [עיין סיומן סימן ש"ח סמ"א ובמ"ב ס"ס] הוא שזה לכך (יז) חייב על הוצאתו גופא : (יב) וה"ה דמותרים וכו' כמו ע"י ככר ותינוק . ר"ל כמו שהתירו בישראל ע"י ככר ותינוק התירו ע"י ח"י אף בלי ככר ותינוק וממלתא משמע קצת מלאין זה דדוקא לברמלית אבל לרה"ה דאסור לרוב פוסקים ע"י ישראל אף ע"י ככר ותינוק אפילו ע"י ח"י אסור וכו' כמ"א (יח) ובא"ח מז"ד כשם כמתיאוסוסקים שסוברין להקל גם ברה"ה : (יג) לנודך כהנים . שיהיו יכולים להיות בנתיחה שחיו תחת גג אחד עם המת דלא הותר טלטול המת ע"י ככר או תינוק אלא לנודך המת . ומתכוו האחרונים דלטולו מן הזד דהיינו להפכו ממטה למטה שרי לנודך כהנים אפילו שלא ע"י ככר ותינוק דהרי הוא טלטול מן הזד לנודך מקומו דשרי וכלקמן כמ"ה . ומ"מ בין צוה אף כן במה שמתיר הרמ"א ע"י ח"י הוא דוקא אם הקרובין רוצין למשום בזיון המת ליכא ביה דמה לו כשמתירין אותו בבית זה או בבית אחר אלא ח"ן יכולין לכופין להוציאו מן הבית שמת ע"ש [אם לא במקום שהמנהג לשלחו מיד במקום שמתירין אותו יכול לכוון] ואפילו היה בהכ"נ תחת גג אחד עם המת והכהנים משוכנין ע"י לילך לכהנ"ל דהוא מלוא משום דזכו כבוד הקרובים שיעהרו וע"ש זריז המת בביתם אם לא בנפל דליכא משום כבוד י"א דיוכלין לכוון להוציא מן הבית בשביל הכהנים וע"ש האופנים המבוארים למטה [כ"ז] מתבאר מדברי המ"א וס"א ועיין מה שכתב המ"א עוד בענין זה] : (יד) לנודך מל"ס . דשכות דשכות לנודך מל"ס שרי וכלפניו בסיומן ש"ז

באר היטב

כשם הפוסקים] : * יוש מי שמתיר להוציאו אף לרה"ה ע"י תינוק וכו' . עיין בסרי"ס שהקשה דהלא זו היא דעת הרמב"ן והוא כעלמא בלא סובר מתחלה דאפילו לברמלית אין כדאי להכריז כשהוא ח"י כ"כ לרה"ה וע"ש שנתקן מאלד כישבו ועיין בספר מאגני מרכזי שהכריז מאלד בום ומסיק מדברי מה"א גופא דזה כתב הרמב"ן רק לשיטת רש"י אבל לדידיה גופא דהרי דיוצאו בלא ככר ותינוק : * יוש מי שאומר שאם נתן וכו' . אף דמתכבד כתב יש מי שאומר אין כוונתו בזה שהתירין מוקפין ע"ז כמו ב"ה הסעיף שם הוא בזיון גדול למת כשהא"י מתאספין סביבותיו וחשבו רוצין ועוד כיון שכבר הסריח . ודע דלדעת ה"ס אומרים הג"ל להוציאו דאפילו לברמלית אין כדאי להכריז כשהוא ח"י כ"כ לרה"ה דלא"ל לתקוני שרי . (יג) אבל טלטול דאפשר לתקוני ע"י ככר מתקנין : (יד) מוטב להוציאו וכו' . עיין בח"ר שהכריע כדעה הראשונה משום שהרבה פוסקים סוברין כשתה . ומ"מ ל"ל כשאין לו ככר ותינוק מותר להוציאו אף בלא ככר ותינוק דאף לדעה הראשונה אין הכרע שהוא לעיננו עיין במ"א סק"ה ובח"ר סק"ו : (י) אף לרה"ה . טעמו דה"ל מלאכה שא"ל לגופה דלא ח"ן זריז למת וליה ביה רק איסור דרבנן לר"ש דק"י"ל כוונתה וזמת לא גזרו חלף אלא גזרו חלף עליה חלף שאין לר"ה לגופה (טו) לא התירו אף במת ועיין בס"י וכן בח"ר דהלכה כדעה ראשונה משום דהרבה פוסקים סוברין כמותה וכפרט דמלאכה שא"ל לגופה ג"כ לא ברירא דהוא פטור עליה דיש שפוסקין כר' יהודה דמחייב עליה עיין בסוף סימן של"ד : (יא) ע"י תינוק . דוקא (טז) כשהוא גדול קצת דשייך בו חי נושא את עצמו ולית ביה בעלמא רק איסור דרבנן וזמת לא גזרו משא"כ בקטן ביותר [עיין סיומן סימן ש"ח סמ"א ובמ"ב ס"ס] הוא שזה לכך (יז) חייב על הוצאתו גופא : (יב) וה"ה דמותרים וכו' כמו ע"י ככר ותינוק . ר"ל כמו שהתירו בישראל ע"י ככר ותינוק התירו ע"י ח"י אף בלי ככר ותינוק וממלתא משמע קצת מלאין זה דדוקא לברמלית אבל לרה"ה דאסור לרוב פוסקים ע"י ישראל אף ע"י ככר ותינוק אפילו ע"י ח"י אסור וכו' כמ"א (יח) ובא"ח מז"ד כשם כמתיאוסוסקים שסוברין להקל גם ברה"ה : (יג) לנודך כהנים . שיהיו יכולים להיות בנתיחה שחיו תחת גג אחד עם המת דלא הותר טלטול המת ע"י ככר או תינוק אלא לנודך המת . ומתכוו האחרונים דלטולו מן הזד דהיינו להפכו ממטה למטה שרי לנודך כהנים אפילו שלא ע"י ככר ותינוק דהרי הוא טלטול מן הזד לנודך מקומו דשרי וכלקמן כמ"ה . ומ"מ בין צוה אף כן במה שמתיר הרמ"א ע"י ח"י הוא דוקא אם הקרובין רוצין למשום בזיון המת ליכא ביה דמה לו כשמתירין אותו בבית זה או בבית אחר אלא ח"ן יכולין לכופין להוציאו מן הבית שמת ע"ש [אם לא במקום שהמנהג לשלחו מיד במקום שמתירין אותו יכול לכוון] ואפילו היה בהכ"נ תחת גג אחד עם המת והכהנים משוכנין ע"י לילך לכהנ"ל דהוא מלוא משום דזכו כבוד הקרובים שיעהרו וע"ש זריז המת בביתם אם לא בנפל דליכא משום כבוד י"א דיוכלין לכוון להוציא מן הבית בשביל הכהנים וע"ש האופנים המבוארים למטה [כ"ז] מתבאר מדברי המ"א וס"א ועיין מה שכתב המ"א עוד בענין זה] : (יד) לנודך מל"ס . דשכות דשכות לנודך מל"ס שרי וכלפניו בסיומן ש"ז

שער הצינון

מרכזי ע"ש דלא כדמחזיק קצת מהמ"א כס"ד דאפילו ה"א דכפיון שפטיה כהמ"א ג"כ מודים בזה דאסור ע"ש שהתירין בזה : (ט) גמרא : (י) מ"א : (יא) מ"א אבל כביאור כהמ"א אוחז דה"ל דפינה הוא רק לפרש"י ולפי"ז ע"ז דמור בו כמ"י ממה שכתב כהנ"ס בסעיף : (יב) מ"א והג"ה ודלא כה"ר : (יג) תוספות ל"ד והר"ן : (יד) כ"ז : (טו) בין ע"י ככר ותינוק בין שלא ע"י ככר ותינוק [א"ר] : (טז) מ"א : (יז) ח"י אף דכמ"י שמת ע"ש דהוא פטור על היתקן בכל גווני מצי"ת ולבוש מוכח דהם סוככים ג"כ כהמ"א [א"ר] . ודע דכלל הסימן היכי שמכר תינוק מותר אפילו קטן ביותר דלא ברע מככר שמת : (יח) וראש דכ"ה שגט יש להקל ע"י ח"י וטול לנודך ליה גם דעת הרמב"ן שמתיר אפילו ע"י ישראל לרה"ה משום דהו"ל וה"י דכזה לא